מָצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה לְסַפֶּר בְּנָסִּים וְנִפְּלָאוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם בְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסְן שְׁנֶּאֱמַר (<u>שמות יג ג</u>) "זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם" כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (<u>שמות כ ח)</u> "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשִּּבְּיוֹם הַהוּא אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת". וּמִנּיִן שֶׁבְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר תַּלְמוּד לוֹמֵר (<u>שמות יג ח)</u> "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךְ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה" בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךְ. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ בַּן. אֲפִלּוּ חֲכָמִים גְּדֹלִים חַיָּבִים לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרִים וְכָל הַמַּאֲרִיךְ בִּדְבָרִים שֶׁאֵרְעוּ וְשֶׁהִיוּ הֲרֵי זָה מְשָׁבָּח

מִצְּוָה לְהוֹדִיעַ לַבָּנִים וַאָפִלּוּ לֹא שָׁאֲלוּ שֶׁנֶּאֱמַר (<u>שמות יג ח</u>) "וְהַגַּדְתָּ לְבִנְךְ". לְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל בֵּן אָבִיוּ מְלַמְּדוֹ. כֵּיצַד. אִם הָיָה קָטָן אוֹ טִפֵּשׁ אוֹמֵר לוֹ בְּנִי כֻּלְנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים כְּמוֹ שִׁפְּחָה זוֹ אוֹ כְּמוֹ עֶבֶד זֶה מְלַמְּדוֹ. כֵּיצַד. אִם הָיָה קָטָן אוֹ טִפֵּשׁ אוֹמֵר לוֹ בְּנִי כֻּלְנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים כְּמוֹ שִׁפְּחָה זוֹ אוֹ כְּמוֹ עֶבֶד זֶה בְּמִצְרַיִם וּבַלַּיְלָה הַזֶּה פָּדָה אוֹתָנוּ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וַיּוֹצִיאֵנוּ לְחֵרוּת. וְאִם הָיָה הַבֵּן גָּדוֹל וְחָכָם מוֹדִיעוֹ מֵה שָׁאֵרַע לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְנִסִּים שָׁנַּעְשׂוּ לָנוּ עַל יְדֵי משָׁה רַבֵּנוּ הַכֹּל לְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל בֵּן :מוֹדִיעוֹ מֵה שָׁצֵרַע לָנוּ בְּמִצְרִים וְנִסִּים שָׁנַּעְשׂוּ לָנוּ עַל יְדֵי משָׁה רַבֵּנוּ הַכֹּל לְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל בֵּן

Rambam (Hilchot Chametz U'Matzah 7:1-5) cites the obligation to retell the stories of the miracles that occurred at the time of the Exodus from Egypt on the night of the 15th of Nissan. He associates this with the verse זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים using the verse of והגדת לבנך ביום ההוא to pin down the date and time when this should be done. He then focuses on the obligation to instruct the children using the verse of לבנך.

Why does Rambam cite two verses regarding the obligations of the evening? Which of them is primary? Is the obligation on this night to instruct or relate the miracles? Who is the intended audience of these apparently different requirements?

If one cannot perform the obligations of the evening, can he appoint a representative, שליח, to perform them on his behalf? For example, if one cannot be at home with his children on Seder night, can he fulfill his obligation by appointing a representative to perform it on his behalf?

In Sefer Hamitzvot (מצות עשה קנז), Rambam says:

היא שצונו לספר ביציאת מצרים בליל חמשה עשר מניסן בתחלת הלילה כפי צחות לשון המספר. וכל מי שיוסיף במאמר ויאריך הדברים בהגדלת מה שעשה לנו השם ומה שעשו לנו המצרים מעול וחמס ואיך לקח השם נקמתנו מהם ולהודות לו יתעלה על כל טוב שגמלנו יהיה יותר טוב כמו שאמרו וכל המאריך לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, והכתוב שבא על הצווי הזה הוא אמרו והגדת לבנך ביום ההוא ובא הפירוש והגדת לבנך יכול מראש חדש תלמוד לומר בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך כלומר מתחלת הלילה אתה מספר. ולשון מכילתא מכלל שנאמר כי ישאלך בנך יכול אם ישאלך בנך אתה מגיד לו כו' תלמוד לומר והגדת לבנך אע"פ שאינו שואלך, אין לי אלא בזמן שיש לו בן בינו לבין עצמו בינו לבין אחרים מנין תלמוד לומר שאינו שואלך, אין לי אלא בזמן שיש לו בן בינו לבין עצמו בינו לבין אחרים מנין תלמוד לומר ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה, רוצה לומר שהוא צוה לזכרו כמו שאמר זכור את יום השבת. וכבר ידעת לשון אמרם ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה כלה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בסוף פסחים. (בא אל פרעה, מצוה הלכות חמץ ומצה פ"ח

Rambam reverses the usage of the verses, deriving the obligation to retell the story in great detail from the verse והגדת לבנך while using the verse of זכור את היום הזה to teach us about the audience requirements to fulfill the obligation. Why does he reverse the order of how he applies the verses?

Rambam introduces each section of Mishne Torah with a brief synopsis of the Mitzvot discussed in that section. It is interesting to note that he introduces the laws related to the night of the Seder in his synopsis to הלכות חמץ ומצה with the following:

לספר ביציאת מצרים באותו הלילה

While in the מנין המצוות להרמבם, he summarizes the obligation as:

לספר ביציאת מצרים בלילה הראשון של חג המצות שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא

While Rambam is very clear in Sefer Hamitzvot as to the core obligation of the evening, והגדת לבנך, he is more ambiguous in Mishne Torah.

The Gemara (פסחים קטז עמוד ב) says:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֶמַר (<u>שמות יג</u>), וְהִגַּדְתָּ לְבָנָךְ בַּיּוֹם הַהוּא

ַלֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִין לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, לְבָרֵךְ, לְעַלָּה, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעֶשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ, **הוֹצִיאָנוּ** מֵ**עַבְדוּת לְחֵרוּת, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאָפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה. וִנֹאמֵר לְפָנָיו, הַלְלוּיָהּ:**

The Talmud Yerushalmi (פסחים ע עמוד ב) records a similar idea:

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר (<u>שמות יג</u>) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לפיכך אנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם לנצח לגדל למי שעשה לנו את כל הניסים האלו **והוציאנו מעבדות לחרות** :ונאמר לפניו הללויה

The Babylonian Talmud has a more extensive description of the miracles Gd did for us and their effects. We went from sadness to happiness, mourning to festival, darkness to light and from servitude to redemption. The Jerusalem Talmud on the other hand limits the scope of the events we focus on to our going from enslavement to freedom. What is the basis for the distinction between them?

Our Hagada text says that in each generation we must view ourselves, לראות, as if we went out of Egypt on this night. There is an experiential, intellectual requirement to appreciate those events from the context of how it impacted me personally. According to Rambam, the obligation is to demonstrate, להראות, that we indeed are going out of Egypt on this night. What is the distinction between these perspectives as far as the obligations of the night of the 15th?

It would appear that according to Rambam there are two aspects to fulfill on the night of the 15th of Nissan. We are obligated to relate the miracles of the evening in 2 distinct ways. The first is through instruction, teaching Torah. Teaching of Torah can be oral and by demonstration. On the night of Passover our instructional obligation is to ensure the child understands what happened on the night of Passover and how it impacted me and him. An effective teacher recognizes that sometimes a demonstration conveys a concept more effectively than an abstract oral presentation. As with other areas of Torah instruction, the father is obligated to teach the child according to his/her capabilities, using the most effective and appropriate pedagogical methods. If the child is capable and bright, the father is obligated to teach in more depth. If the child is less capable, there is a minimum standard that must be met: the child must be capable of discerning between the slave and the free person, As Rambam says in a capable of discerning between

מִצְוָה לְהוֹדִיעַ לַבָּנִים וַאָפְלּוּ לֹא שָׁאֲלוּ שֶׁנֶּאֶמֵר (שמות יג ח) "וְהנּדְתָּ לְבִנְךְ". לְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל בֵּן אָבִיו מְלַמְּדוֹ. כִּיצַד. אִם הָיָה קָטָן אוֹ טִפּשׁ אוֹמֵר לוֹ בְּנִי כֻּלָּנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים כְּמוֹ שִׁפְּחָה זוֹ אוֹ בְּבִיוֹ מְלַמְּדוֹ. כִּיצַד. אִם הָיָה קָטָן אוֹ טִפּשׁ אוֹמֵר לוֹ בְּנִי כֻּלָּנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים כְּמוֹ שִׁפְּחָה זוֹ אוֹ כְּמוֹ עֶבֶּד זֶה בְּמִצְרִיִם וּבַלּיְלָה הַזֶּה פָּדָה אוֹתָנוּ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וַיּוֹצִיאֵנוּ לְחֵרוּת. וְאִם הָיָה הַבָּן נְּדוֹל וְחָכָם מוֹדִיעוֹ מַה שָּׁאֵרַע לָנוּ בְּמִצְרִיִם וְנָסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לָנוּ עַל יְדֵי משָׁה רַבֵּנוּ הַכֹּל לְפִי בִּעְתוֹ שֶׁל בֵּן

The Yerushalmi and Bavli are looking at the two sides of the obligation of והגדת לבנך. Talmud Yerushalmi is looking at the obligation to teach the simple child the basic distinction between the slave and the free person, The Bavli approaches this from the perspective of teaching the more advanced child to appreciate all the wonderful things that came about because of the Exodus. The baseline, minimum obligation regarding instruction comes from והגדת לבנך, as quoted by both.

How far do we have to go in transmitting the entire story of the Exodus and its derivative events to the more capable child? Here the second verse quoted by Rambam applies. We must teach the child in the same way we would teach ourselves on this night, relating the miracles in great detail. זכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, to go above and beyond with the more capable child to transmit to him a deeper appreciation of the events of this night, just as any adult or scholar should strive to do. Whereas והגדת implies teaching Torah, the word יוסף implies ensuring we remember what happened. Telling a story, ספור ספור, is an effective method for capturing the interest of the participants. The expert story teller knows how to move his audience beyond the intellectual, to the experiential, to feel as if they themselves are part of the unfolding story. The more we can involve the participants in this, whether an adult or child, the more praiseworthy the participants are. That is why there is an obligation to relate the story on the night of the 15th even if there are no children present, even if the individual is alone. In addition to the obligation to teach the child Torah, the obligation of inatal extends to the experiential. Every person, even if he

or she is alone, can be motivated to feel as if they themselves are departing Egypt on this night, by experiencing the story itself in as much detail as possible.

Based on the above, we have an insight into the question of whether one may appoint a שליח to fulfill his obligations on the night of the 15th. There are Mitzvot where the obligation of the individual is to ensure that the act is performed. For example, I can appoint a שליח to place a מזוזה on my door. I can appoint someone to perform the service regarding a sacrifice I have to bring, as derived from the verse ושחטו אותו כל . There are other Mitzvot that are experiential and I must perform them myself. I must personally accept upon myself the yoke of heaven, קבלת עול מלכות שמים, I cannot appoint a representative to perform it on my behalf. Other examples include, Tfillin, Tzitzit, Lulay, Tfila. We find that Yissachar and Zevulun had a partnership where Issachar studied and Zevulun supported him financially. Both shared in the rewards of the resulting study of Torah. Their sharing must take into account that Yissachar was still studying and still reaped the reward for that study. The obligation to study Torah is personal, that applies to each individual. Clearly the individual studying reaps that reward. When it comes to Torah study, we recite a blessing daily of לעסוק בדברי תורה. While all are not able to study equally, all can have the same commitment to ensure that Torah study remains vibrant. All can share equally in that.

The obligation of מצוות תלמוד תורה on the night of the 15th is a מצוות תלמוד תורה, an obligation to teach Torah. A parent is obligated to ensure his child is taught Torah. He can fulfill the obligation personally or by appointing a שליח, a representative, to teach on his behalf. He fulfills the obligation either way. Therefore, if he is unable to teach the child personally on the night of Passover he can fulfill the obligation to ensure his child is taught Torah, והגדת לבנך, by appointing someone else to teach the lessons of the Exodus, at a minimum the distinction between the slave and free person, on his behalf.

However on the night of Passover there is a secondary Mitzvah to personally relate the story of the Exodus that derives from זכור את היום. Just as one cannot appoint a on his behalf on the night of Passover, I cannot appoint a representative to fulfill my מצה, be it as it relates to myself or to my child.

While the fundamental Mitzvah of the night of the 15th of Nissan derives from והגדת, the associated obligation of זכור את היום הזה sheds light on the individual aspect of the Mitzvah, that can only be accomplished by the individual himself.

Copyright 2020, Rabbi Joshua Rapps. All rights reserved. Permission granted to print this summary for individual use. Electronic or print reproduction is prohibited without permission of the author.